

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Tres-Creus, n.º 9

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 » trimestre,
Un número sol.	1 »

Anuncis á preus convencionals.

DON JOAN CIRERA Y COLL

mort lo día 22 dels corrents, á la edat de 75 anys

—♦♦♦(R. I. P.)♦♦♦—

Sa desconsolada viuda, fills, filla, filla y fill polítichs, nets, germá, germana y germá polítichs, cosins, nebots y demás parents, suplican á V. se serveixca pregar á Deu per la sua ánima y concorrer á los funerals que tindrán lloch lo próxim dijous día 28 á las 9 del matí, en la parroquia de la Puríssima Concepció, qual acte de caritat cristiana será pera la familia del finat un singular obsequi.

Se dirán tres ofis y una misa de perdó.

Sabadell 24 Febrer 1889.

Per respecte á la santetat del Temple'l dol se dona per despedit.

CENTRE CATALÀ DE SABADELL

COMPATRICIS:

Aquesta associació, tan amatent á vetllar pels sacratíssims drets é interessos de Catalunya sempre que 'ls veu amenassats, vos convoca en la difícil ocasió present á tots vosaltres, sense distinció de classes socials ni d'ideals polítichs á la solemne REUNIÓN PÚBLICA que 's celebrarà 'l dimars vinent dia 26 á las 9 del vespre, en lo Teatro Principal, ab l' objecte de fervos avinents los inmensos perjudicis morals y materials que 'ns amensan á tots los fills del Príncipat si arriba á sancionarse ab forsa executiva lo desdixat projecte de CÓDICH CIVIL, presentat darrerament á las Corts pels incansables destructors de lo poch que 'ns dona ja carácter, vida y naturalesa propias, com son las lleys exemplars y sanas costums de la estimada terra nostra.

Al efecte, vos dirigiran la paraula en acte tan important distingidas personalitats d'aquesta població y de fora d'ella, quals vastíssims coneixements professionals y qual may desmentit patriotisme, son garantias sobradíssimas en las presents circumstancias pera fer mes trascendental y profitosa la iniciativa d'aquest *Centre*.

¡Qui sab si l' acte del pròxim dimars tindrà l' eco suficient pera contribuhir á desviar la nova tempestat que sobre Catalunya amenssa!

¡Tant de bó!

Aixís fos, pera major gloria de Sabadell, pera 'l bon nom de tots nosaltres, y sobre tot pera 'l bé de nostra Patria.

Sabadell 23 Febrer 1889.

P. D. del Consell General.

LO SECRETARI DE TORN

Ferni Ribera

PROTESTÉM

Cada día vá despertantse més entre 'ls catalans la indignació y l'esperit de protesta contra'l projecte de Códich Civil que desde Madrit

nos imposan pera matar nostre secular Dret, inficionar nostras sanas costums, desorganisar nostra familia y destruhir fins á son darrer terme la rahó de ser de nostra naturalesa catalana.

Cert es que de moment la mateixa mala fé del atach inferit á aqueixa regió (com á las demás no castellanas), ha fet que'l poble se'l prengué ab bon xich d'apatía, conseqüencia natural de la sorpresa que ha experimentat; pero, la reacció ha vingut prompte, y avuy la major part de Catalunya clama ja contra las absurdas y tiránicas disposicions del nou Códich, que tendeix á la llarga á convertirnos en castellans á tots.

Y la protesta que comensa á bellugarse impacient en lo cor del poble catalá, just es que surti formalisada y séria al exterior pera que arribi á las duras orelles dels llegisladors sense conciencia, que no han volgut regirse en sa obra ab altra guía que la uniformitat mes utópica y la absorció mes injusta.

Protestém, donchs, y protestém fermes contra lo que no deu ni pot admetrer cap catalá sencer y digne.

Perque som catalans y 'ns honrém essentne, y catalans volém continuar; perque tením lo deber de conservar la integritat de nostra rassa y la pau de nostra familia, amenassada aquesta última per un diluvi de dissensions y de plets; perque considerém denigrant y rebaixadora una ley que 'ns roba de lo que es ben nostre, la migrada part que 'ns queda, sense compensacions de cap mena, ni molt menos atendre als rudimentaris principis de reciprocitat; y en una paraula, perquè judiquém odiosa la irritant conducta dels nostres eterns invasors, que per son capritxo nos reduheixen á pitjor condició que'ls estrangers mateixos; per totas eixas consideracions tristíssimas; protestém ab dignitat y energía del flamant projecte de Códich Civil, que ab pretenció de obra monumental nos vé del centre, sense ser altra cosa que una planxa monumental ó una monumental bofetada.

Aixís pensa y aixís sent Lo CATALANISTA.

Y aixís estém convensuts de que pensan y senten tots los que estiman á Catalunya.

Per aixó veyém ab gust la decidida actitud del *Centre Catalá* de Sabadell, que convoca en reunió pública als seus compatricis ab l'objecte de posarlos al alcans de sa desayrada situació segons las novas

lleys, y recullir sas impresions pera sintetisarlas en una fórmula ben eloqüent y ben concreta devant dels alts poders de la nació.

Al obrar d'aquesta manera 'l *Centre Català* ¡quant digne's fá de la confiansa pública!

Acudím á éll, sabadellenchs, escoltéu las poderosas rahons que éll vos alega pera justificar la seua alarma en aquestos moments de perill. Vostra impassibilitat en aquestas circumstancias fora mes deplorable que la inquina dels nostres enemichs: ¿quins cárrechs á las horas podría dirigir Catalunya contra'ls que volen anularla, si sos mateixos fills reneguessin ja á gratcient de portar son nom y sostenir sas glorias?

Peró aixó no ha de succehir may.

Lo patriotisme es viu en los fills d'aquesta ciutat, y avuy 'ns mana que, acudint á sa veu, fém eco expontánea y decididament al desinteressat crit de una associació, que sols se fa sentir quan aixís convé als interessos y drets mes sagrats de la terra que 'ns vegé naixer.

UN PRIVILEGI

¡Deu nos en guart!

Si entre'ls nostres legisladors se conegués la llógica y la conseqüència no podría negarse que la obra del Sr. Alonso Martínez, deixant apart l'article 15, es un gran remey pera las provincias que's regeixen per legislació diferent de la castellana, y que en cambi pagarian los plats trencats en aquesta nova reforma totas las provincias mal nomenadas de dret comú, ja que'n ellas hi regiría lo nou códich ab tots los defectes de que está plagat.

En efecte; sense cap precedent, sense cap disposició en que oposarse, los centres oficials y lo mateix Tribunal Suprem han considerat nostre dret, y'l de las demás regions que no'l tenen igual al de Castella, com un dret de privilegi, aplicant en conseqüència lo conegut principi de que'ls privilegis deuen interpretarse d'un modo restrictiu. Fundats en lo dit, no han respectat res de lo mes sagrat de nostra legislació, aplicant á Catalunya, lleys de Castella y negant autoritat á las catalanas produint aixís lo mes irritant desordre en la família y en la propietat. Dos ideas principals han guiat á nostres governants á

procedir d'aquest modo: d'una part fer antipàtics al resto d'Espanya tots los *drets forals*, puig antipàtica es sempre la idea de privilegi; y per altres sembrar lo desordre en aquestas desgraciadas llegendacions á fi de ferlas repulsivas á aquells mateixos á qui deuen aplicarse: y aixís sent mal vistas de tothom arribar al dia en que la nació sencera demanés que desapareguessen del tot, pera poder restablir l'ordre en la familia y la propietat, demanant tota Espanya que se li concedís com una caritat lo dret castellà.

¿Seguirá la conducta de nostres governants inspirada en aquest principi de que 'ls privilegis deuen interpretarse restrictivament? Tant de bó. No podém menos de convenir que 'l Códich, segons se drespren de son preàmbul, es un verdader *privilegi* (per aixó Deu nos en guart de que 'ns lo concedissin) puig lo califica de *monumento legislativo armónico, sencillo y claro en su método y redacción, que refleja fielmente nuestras actuales ideas y costumbres, y satisface las complejas necesidades de la moderna civilización española*. No pot negarse que las regions que disfrutan de un monument llegendatiu que té tantas qualitats son *privilegiadas* respecte á las *que tienen la desgracia de regirse por legislación foral*. Ara bé ¿se interpretarà 'l Códich restrictivament com correspon á un *privilegi*? ¿Se interpretarà nostre dret d'un modo extensiu com correspondria? Si á Espanya se conegués la llógica la contestació fora afirmativa y podríam rompre 'ls entrebanchs que á nostre dret han creat las disposicions llegendativas y la jurisprudencia del Tribunal Suprem de Justicia.

Desgraciadament l'article 15 es la demostració mes contundent de que la llógica está renyida ab las lleys espanyolas.

JOSEPH ROSENT Y PEDROSA.

SECCIÓ POLÍTICA

Continúan las exageracions de la gent impresionable sobre la qüestió *Peral*.

Ara s' ha creat una *estudiantina* que s' anomena *Peral*.

Y's dedica á donar serenatas per la vila de l' ós.

Aixís hi ha gent que manifesta son entusiasme per l' ilustre marino.

Ponsantlo en *peteneras*, *sevillanas*, etc., etc.

¡Santa inocencia!

..

Además hi ha un periódich á San Fernando titulat *El Departamento*, que de-

mana pera l'autor del barco submari que se li concedeixi pel govern *franquicia postal y telegráfica* ó la *GRATIFICACIÓ corresponent á las cartas y telegramas que ha de contestar ab motiu del entusiasme públich.*

¡Vaja! que se li concedeixi, si ho demana *El Departamento*.

Pero ab las següents lleugeres modificacions.

La una consistent en obligar á tots los beneyts que per carta ó telégram a l' felicitin *avans d' hora* á que paguin la contestació per adelantat.

Y l'altra deixant á la patriòtica iniciativa de *El Departamento* l'trobar y *mantenir* un home exclusivament destinat á contestar las indicadas comunicacions postals y telegráficas.

Y entre tots plegats que deixin tranquil á 'n Peral posar en práctica sos estudis.

Pera rebre los llors lo día de la victoria.

Mes ¿qui es capás de fer entendre aixó als patrioters que tant abundan en la *tierra de Maria Santísima*?

Pera acabar sobre aquest assumpto:

En un periòdich madrileny hi hem llegit un curiós telégram a dirigit pels ve-hins de un poble de la provincia de Guadalajara á 'n Peral, dihentli que ell es *el gran inventor del siglo XIX*.

No hi ha altre remey, s' ha de riurer.

Mes val aixís.

Continúa l'eco dels possibilistas, *La Publicidad*, comentant cada pas dels catalanistas en la qüestió del Códich Civil.

¡Si que se li ha girat feyna!

Perque 'ls catalanistas sabrán en aquesta, com en tolas las ocasions criticas pera Catalunya, cumplir ab son deber.

Ben diferenment del colega.

Al qual no li deu haver contestat encara son *amo y senyor*, donantli permis pera fer una campanya seria sense mitjas tintas contra 'l funest Códich aludit.

En cambi pot entretenirse escrivint tonterias com la de dir «pobre regionalismo! ¡en buenas manos ha caído!»

Apa, donchs, que vingui á aixecarlo l'celebre Emilio 1.º, que es la única manera de fer *regionalistas* als *alabarderos* de *La Publicidad*.

En sa presó de Melilla hi ha mort lo brigadier Villacampa.

Deixant entre altres orfens, á sa filla Emilia, que tant ha donat que enrahonar per son carinyo al autor de sos dias.

La situació d'aquesta noya es, donchs, ben lamentable.

Pero ja ha surtit qui la ha convertit en ridícula.

Y son los mateixos republicans ab sa extremada oficiositat, de la qual al públich poch li importa.

Vegis sino aquest telégram a que publica *El País*, diari zorrillista de Madrid:

«GRANADA 15 (8 noche).—En el primer vapor saldré con dirección á Melilla á recoger á Emilia Villacampa, huérfana de padre desgraciadamente, pero desde hoy ahijada mía y de los republicanos granadinos, como espero lo será también de todos los republicanos de España.—Pablo Jiménez.»

¡Ave Maria Purissima!

Ya 'ns sembla veurer tots los republicans de Espanya fentli de *pares* á la pobra órfana.

Y disputantse sobre quin hi té mes dret á protegírla.

Aquesta passió miserable de partit ja no respecta res.

Y fins l'acte generós, retreyentlo y buscantlo, 'l reduheix á la nota cómica.
¡Qué s' hi farà!

Acabém de llegir una important disposició que acaba de publicarse sobre incompatibilitats de funcionarios del poder judicial.

Segons tal llei, los jutjes y magistrats no podrán desempeñar sos càrrechs en las poblacions en que hagin nascut ó en las quals hi tingan parents, propietats, etc., etc.

Hi ha mes, los mateixos funcionarios no podrán serho mes de vuyt anys en una mateixa població sense ser trasladat.

Tot aixó pot estar tan be com se vullgui.

Pero ara ve la nota irritant.

En tota Espanya, hi ha no més una població exceptuada de tals circumstancias.

¡Es Madrid!

Sempre igual.

A aquell foc de infecció no pot arribarhi cap mida sana.

Y si hi arribés, allí s' hi podriria.

Los nostres compatricis, tan esquilmats á cópia de contribucions, se deurán haver preocupat alguna vegada de la manera que 's poden gastar tots los diners que 'ls governs li escamotejan al pays.

A fi de que 's tranquilisin d' un cop pera sempre, sápigán que 's gastan be.

Si volen adquirirne la certesa llegeixin aquest sueltó de nostre estimat colega *La Renaixensa*:

"S' ha publicat la Memoria relativa á la administració y contabilitat del Congrés de la nació espanyola durant l' any económic de 1887-88, resultant que 'l total de gastos arriba á 858,442'47 pessetas, ab lo que n' hi hauria hagut prou pera socorrer á las familias dels inválids del treball de tota Espanya durant lo mateix período de temps; essent mes profitós emplear aqueixas grossas quantitats en aixó que en lo que avuy s' emplean, ja que per l' ús que se 'n fá, de res serveix al pays aquell teatral lloch que se 'n diu de la representació nacional.

Mes es curiós per no dirne altre cosa, la distribució d' alguna part d' aquesta grossa suma. Sápigán nostres lectors, que durant l' any s' han gastat en paper de cartas 14.147'50 pessetas, y en sobres, 16.377'63. Y aixó no es gens extraordinari si 's compara ab las següents partidas. Per tinta d' escriure se 'n han fet 325'75 pessetas, per plomas, 1.065 y entre sorretas y perdigons 100 pessetas mes. De sorretas se 'n van gastar *cinch quintás* y altres *cinch quintás* de perdigons.

¡Quinas perdigonadas contra 'l pays!

Y observis que 'ls pares de la patria no mes treballan una part del any, descontantse á mes de las campanas que fan, las vacaciones de entre any y tot l' estiu.

Faltan encara algunas partidas divertidas; las de bolados y caramelos que las duas reunidas costan 4.354'50 pessetas sense poguersen treure ni un ral. Be es veritat que 's fongueren 1,705 LLIURAS DE BOLADOS y 555 Y MITJ KILOGRAMS DE CAMELOS. Suposém al veure aquesta extraordinaria consumació, que entre 'ls pares de la patria deu esser obligatori lo llepar caramelos durant las sessions.

Y tenim á mes alguna altra partideta que nostres lectors no sabrán que té que veure ab la confecció de lleys y la oratoria, y es aquesta la de sabó pera 'ls diputats y aygua de colonia pera 'ls mateixos, partideta que puja pera 'ls sabons á 795 pessetas y pera l' aygua de colonia á 176 pessetas.

Y ara per acabar: se gastaren 1.050 pessetas en objectes pera neteja del edifici, entre altres 18 dotzenas d' escombras y 22 grossas de fregalls.

Després de tot lo dit, lo pays que fassi 'ls comentaris. Nosaltres sols dirém que hi trobém á faltar escombras.,,

A tot aixó hi ha un remey no més.

Consistent en conformarnos á pagar tots los catalans doble quota de contribució per algun temps.

Destinant la quantitat aumentada á la adquisició de las *escombras* que faltan.

Y fent servir aquestas pera imitar á Jesús quan treya als *mercaders* del temple.

¡Avuy fos y demà festa!

LO NOU CÓDICH CIVIL AB RELACIÓ AL DRET CATALÁ

L'esperit destructor de tot lo regional, que anima la política avuy dominant, acaba de donar altre prova de que no s'adorm. Mentres los catalans deixavam que tranquilament s'anés confeccionant lo nou Códich, confiats en la promesa feta en la llei de Bases de que las regions que's regeixen per una legislació especial la conservarán en tota sa integritat, se infería una ferida mortal á aquestas, pero no directament sinó d'amagat y ab traydoria. Fins are los uniformistas se presentavan cara á cara, escudats en una escola científica encare que falsa: mes comprenent sens dupte que tant en la teoria com en la práctica havían de quedar vençuts per la escola histórica, s'han desfet dels arguments científichs que mes que tot los hi feyan nosa, y no obehint altre criteri que la seua voluntat, han atacat las legislacions regionals, no derogantlas sino limitant lo número de personas subjectes á ellas de tal manera, que dintre poch temps de estar en rigor lo Códich, ab dificultat se trovaría algú que no's regís per las disposicions d'aquest. Lo famós article 15 no sols es contrari á la llei de Bases sinó que no té cap precedent filosófic, históric, ni legal, ni está d'acort ab lo que la justícia exigeix, y es mes, se trovan en complerta contradicció ab altres articles del mateix Códich.

Diu textualment aquest article: los drets y debers de familia, los que son relatius al estat, condició y capacitat legal de las personas, y los de successió testada declarats en aquest Códich son aplicables: 1.er á las personas nascudas en provincias ó territoris de Dret comú: 2.^{on} als fills de pare ó mare que tingan la precedent condició encare que haguessin nascut en provincias y territoris ahont subsisteixi'l dret foral: 3.er als que procedents de provincias ó territoris forals guanyen vehinatje en altres subjectes al dret comú: en aquest cas la dona se-

guirá la condició del marit y'l fills la del pare.

No hi ha necessitat de meditar molt pera comprendre que la aplicació de aquest article ha de donar per resultat que las llegendacions regionals si be no derogadas dintre poch temps serán inútils porque no's trovará ningú que per ellas se regeixi. Y sent aixís ¿pot sostenir-se que'l Códich no afecta en res al Dret impropriament anomenat foral? Y per lo tant ¿está d'acort ab la lley de Bases? Lo llegendador s'ha extralimitat: las Corts li donaren un motllo al qual no s'ha subjectat: per lo que no's pot considerar dintre'ls verdaders principis constitucionals que tinga valor legal. Y si las Corts li donan la seua aprobació, no farán altre cosa que desposeir-se de la seua independencia en benefici del poder executiu, cosa que no te res de particular tractant-se de un régimen purament parlamentari.

Mes dit article no sols de aquesta manera indirecta ataca 'l dret de las regions sinó que anula algunas de las seuas disposicions: ja que ve á declarar la nacionalitat dels individuos pera 'ls efectes civils sobre lo qual la majoria de las llegendacions regionals contenen alguna que altre disposició. En Catalunya havem las Constitucions 8.ª, 12 y 15 del títol 68, del llibre 1.er volum 1.er: qual títol porta per epígrafe: *Que tots els officials de Cathalunya y Mallorcas sien cathalans*. Segons aquestas disposicions son catalans los nascuts en Catalunya encare que'l pare no sia catalá, los nascuts fora de Catalunya con tal que'l pare ó avi patern sian catalans, y'l que sense tals condicions tinga son domicili á Catalunya durant 10 anys. Aquesta última disposició copiada del Dret romá deu entendre's modificada per las lleys administrativas ja que's refereix á la manera de adquirir lo vehinatje. Tals disposicions son incompatibles ab l'article 15 que per lo tant derroga en aquesta mateixa lo dret catalá, com també lo de las demás regions que la lley de Bases en son article 5.^{nt} y'l mateix Códich en son article 12 prometen conservar.

Y la doctrina establerta per lo famós article no te cap precedent filosófic, històric ni legal. Ab la pretenció de resoldrer los conflictes interprovincials que deurian subjectarse als mateixos principis que'ls conflictes internacionals, no pot donar altre resultat que aumentar de tal manera la confusió que sigui imposible donar á las qüestions una solució justa y equitativa. Lo principi universalment acceptat de que la

dona segueixi la condició del marit y 'ls fills la del pare, acceptat també pe'l Códich tractantse d'espanyols y extrangers es rebutjat al tractarse de catalans ó aragonesos y castellans. De manera que si un catalá se casa ab una dona francesa ó inglesa, aquesta y 'ls fills serán catalans disfrutant aixís del gran be de que la familia germen de la societat política y sens la qual no's concebeix un estat social perfecte, estigui subjecte á unas mateixas lleys conservant aixís sa unitat natural: pero si un catalá se casa ab una castellana aquesta conserva sa nacionalitat que será la dels fills, quedan aixís lo gefe de la familia en una posició anómala venint á ser un extranger dintre de casa seua. ¡Singular manera la de uniformar la nació desorganisant la familia! Perque ¿qué altre cosa es que la desorganisació de la familia, la introducció de lligislacions antagónicas dintre d'ella?

Si l' objecte del lligislador es regular los conflictes á que la diversitat lligislativa dona lloch, ¿per quin motiu se separará dels principis imperants avuy en lo Dret internacional privat? L' estatut personal ó siga la facultat de regirse per las lleys propias, que avuy está admés per la majoría dels tratadistas, y per lo mateix Códich en lo referent á las qüestions entre espanyols y extrangers, no te aplicació al tractarse de individuos perteneixents á territori de *dret comú* y de *dret foral*. En lloch de donar reglas precisas pera regular tals conflictes lo lligislador invadint la esfera de las lligislacions regionals, ab un esperit mes que absolutista, tiránich, dona patent de nacionalitat castellana contrariant las exigencias de la naturalesa, impeding la lliure voluntat de la persona. Y tals disposicions injustes ja per si mateixas, ho son encara mes al no admetre 's la reciprocitat. Lo fill de mare castellana per aquest sol fet ha de regirse pe'l Códich encare que hage nascut en Catalunya y encare que son pare sia catalá. Y en cambi lo fill de pare y mare catalana si naix en territori de dret comú no pot regirse per las mateixas lleys dels que li donaren la vida.

¡Y encara hi haurá qui 'ns digui retrógados als regionalistas, per voler resucitar una época de privilegis!

Mostrant un esperit igual als del lliure-cambistas, que segons una acertada frase del célebre Galdós, donan protecció á las industria de *extrangis*: lo Códich seguint l' esperit de la Constitució de la Monarquía á las personas nascudas en territori espanyol de pares extran-

gers, y als fills de pare ó mare espanyols, si be 'ls considera com subjectes á sas disposicions no 'ls hi obliga com als nascuts en territori *foral* ó fills de pare ó mare que tingan aquesta condició; sino que pera poguer gosar de tal *benefici*, es precis que manifestin ó be 'ls pares ó be 'ls fills la voluntat d' adquirir la nacionalitat espanyola. Per quina rahó no aplica aquest mateix criteri que es lo mes racional al tractarse de las relacions entré castellans y catalans? En cap teoria filosófica ni en cap altre legislació antiga ni moderna pot trovarse un fonament per apoyar l' article 15. Lo legislador no ha tingut altre objecte que fernos felissos á pesar nostre, concedintnos l' inmens benefici de regirnos per un Códich que conté disposicions mes perfectes que las *reaccionarias* lleys romanas y canónicas, 'ls rancis *Ussatjes* y las *anacrónicas* Constitucions.

MARTÍ ROGER.

EN HONOR DE DON JOAQUIM RUBIÓ Y ORS

Ab l'éxit mes satisfactori possible, 's verificá 'l diumenge passat á Barcelona en lo Saló de Congressos del Palau de Ciencias, la anunciada Solemnitat literaria dedicada per la *Lliga de Catalunya* al Patriarca de las lletres catalanas, don Joaquim Rubió y Ors.

L'acte fou brillant: La concurrencia inmensa y escullidíssima, quantshi en ella numerosas representacions de tot lo Príncepat.

Lo Mestre Rubió fou saludat várias vegadas ab nutridas y entussiasias ovacions, que l'arribaren á conmourre fonament.

Prengueren part en la festa poetas y prosistas de primera forsa que foren tots aplaudidíssims: los *Mestres en Gay Saber*, don Angel Guimerá, Mossen Jascinto Verdaguer, don Federich Soler, don Ramon Picó y Campamar, don Dámas Calvet, don Joseph Franquesa y Gomis, don Francesch Ubach y Vinyeta y don Terenci Thos y Codina: la distinguida poetissa, donya Dolors Monserdá de Maciá: los eminents escriptors, don Enili Vilanova y don Narcís Oller: y 'ls inspirats poetas, don Francesch Matheu, don Antoni Careta y Vidal, don Jascinto Torres y Royató, don Joan Pons y Massaveu, don Bonaventura Bassegoda, don Victor Brossa y Sangerman, don Joseph M.ª Valls y Vicens, don Agustí Valls y Vicens, don Lluís Viada y Lluch, don Francisco Salvat y don Jaume Novellas de Molins.

Ab tals elements no cal dir que la sessió resultá de gran trascendencia.

S' adheriren á ella en expresivas comunicacions los *Mestres en Gay Saber*, don Marian Aguiló, don Víctor Balaguer y Mossen Jaume Collell, y 'ls llorejats escriptors, don Teodor Llorente y don Pau Bertrán y Brós.

Pronunciaren bellíssims y patriòtics discursos, alusius al acte, 'l President de la Lliga, don Lluís Domenech y Montaner, y l'eloqüent orador, don Joaquim Riera y Bertrán. Abdós mostraren son entussiasme per la significació de la solemnitat, expressant lo desitj de que la present generació pugui celebrar molt prompte actes com aquell *dins de una Patria més regenerada, més poderosa que la actual*. Aixís 'sia.

No volém detenirnos més en aquesta lleugera resenya, per ferho impossible la necessitat de ocuparnos detingudament en aquest número de altres qüestions importantíssimas que entranyan un problema de vida ó mort pera nostra desdixada terra.

No obtant, y pera afegir la darrera nota á festa tan senyalada, com la del darrer diumenge, acabarem aquestes ratllas ab la publicació de la següent oportuníssima poesia que lleguí'l senyor Novellas en mitj de grants aplausos:

AL AUTOR DE *LO GAYTER DEL LLOBREGAT*

Catalunya está de festa
sempre que honra á un fill aymat;
si tot l' any ajup la testa
pe 'ls mals vents de la tempesta,
ardida avuy la ha aixecat.

Avuy de la poesia
commemora 'l sol ixent;
sol esblaymat algún día,
sol que avuy sos raigs destría
pél mon del Renaixement.

Y en los pobles y 'l vilatge
en los camps y en la ciutat,
tant jayos com fadrinatge,
tothom parla 'l sant llenguatge
del *Gayter del Llobregat*.

Puig sos cants plens de dolsura
arreu ha anat escampant
des la coma á la planura;
fins sembla l' ona 'ls murmura
y 'l vent que passa xiulant.

Los entona la donzella

ab son galant de festeig,
'ls glosa tot l'any l'aucella
y fins la tendre poncella
hi fa conversa ab l'oreig.

Salut, donchs, al que algún día
cantá eix amor tant sancer,
salut, donchs, al que floria
perque 'l fes la poesia
tercer mestre en gay saber.

Perxó avuy la patria aymada
sent orgull de 'n Rubió y Ors
perxó tota sa brancada
ha espolsat entussiasmada
á l'esbart de sos cantórs.

Y acoblats en eixa festa,
os saludan de bon grat,
puig si os blanqueja la testa,
jove encare 'l cor l'hi resta
al *Gayter del Llobregat*.

JAUME NOVELLAS DE MOLINS

Febrer 1889.

NOVAS

Grant es la sensació que está causant en tota Catalunya la arbitrariedad del projecte de Códich Civil.

Lo *Centre Catalá* d' aquesta ciutat se diposa á celebrar una reunió pública destinada á posar de relleu sas inconveniencias y protestarne en la deguda forma:

La important associació de Barcelona, *Lliga de Catalunya*, també está preparant un *meeting* pera 'ls consegüents efectes.

Y son altrás també las entitats de distintas poblacions catalanas que mostrarán d' una ó altra manera sa radical oposició á projecte tan desbaratat.

Lo CATALANISTA veu ab noble orgull aquest revifament de la dignitat de nostra regió, y está igualment decidit á secundarlo y ayudarlo en la mida de sas forsas, tractant l' assumpto ab profusió de datos y altíssim esperit de patriotisme.

Aixís creyém cumplir ab nostra obligació.

¡Tothom fes lo mateix!

En la *Reunió Pública* que 'l *Centre Catalá* d' aquesta ciutat convoca pera la nit del dimars vinent ab l' objecte de protestar del projecte de Códich Civil, hi pendrán part nostres distingits compatricis, los coneguts advocats, don Joseph Cirera y Sampere, don Joseph Grieria y Dolcet, don Martí Trias y Domenech y don Jaume Cruells.

Además es molt probable que usi la paraula en dita *Reunió* algun altre orador, en nom de las entitats catalanistas de Barcelona.

Tot fa creure que l'acte preparat pel *Centre* d' aquesta població tindrà gran ressonancia.

Terminant ja'l período de cassa, los sindicat de la "Asociació de aficionados á la cassa y pesca de Catalunya,, ha publicat, com tots los anys, una alocució escrita en catalá, recomanant á tots los cassadors que respectin estrictament la veda, y que secundin á las autoridades en sa vigilancia pera que aquélla no sia infringida.

Bona setmana ha sigut la passada pera las asociaciones catalanistas de Barcelona.

Apart de la festa del diumenge en honor de 'n Rubió y Ors, la *Lliga de Catalunya* ha ofert al públich la primera de una série de conferencias que deu desenrotllar lo conegut historiador, don Joseph Pella y Forgas, sobre la *Filosofía de la historia y Analogía del Principat catalá*.

També 'l *Centre Escolar Catalanista*, representat respectivament per sas Seccions, la de *Dret y Filosofía y Ueltras*, y la de *Carreras Especiales*, ha donat mostra de sa activitat y de son moviment intelectual ab altrás duas conferencias, oportuníssima especialment una de ellas referent al funest article 15 del nou Códich Civil, y en alt grau interessant l'altra, sobre l'estudi científich dels utilíssims aparatos preventius de pedregadas; la primera fou plantejada ab gran cópia de arguments per nostre digníssim company y col·laborador, don Martí Roger, y fou deguda la segona al aprofitat alumno de la Escola de enginyers industrials, don Joaquim Tomasino.

Nosaltres tenim un especialíssim empenyo en posar de relleu eixos constants treballs y estudis de nostres germans d' idees pera que 's convensi tothom del noble fi y rectas intencions que animan á la acreditada agrupació catalanista, sempre amatent á estudiar á fondo pera defensarlos, los verdaders drets é interessos del poble catalá.

Lo qual es molt de celebrar y d' aplaudir.

La Diputació Provincial de Barcelona acordá en la última de sas sessions subvencionar la publicació de las poesías que baix lo títol de *Lo Gayter del Llobregat* acaba de donar á llum en edició políglota 'l primer poeta del Renaixement, don Joaquim Rubió y Ors.

Es un acort patriótic.

Diumenge passat morí á Barcelona una germana de nostre estimat amic y col·laborador, don Joan Gubern y Fábregas, actual President del *Centre Escolar Catalanista*.

Moltíssim lamentém aquesta sensible pérdua de tan bon company á qui acompanyém de tot cor en sa justa pena.

Lo distingit escriptor don Melcior de Palau que desde Madrit ahont en la actualitat resideix, tant interés mostra en fer coneixer y en enaltir per tota Espanya la literatura catalana, ha publicat lo segon quadern de sa excelent revista *Acontecimientos literarios*, en lo que hi veyém un extens y atinadíssim estudi bibliográfic del poema catalá de nostre poeta don Damás Calvet, *Mallorca Cristiana*.

Molt agraïdides han d' estar las lletres del nostre pays á la autorisada ploma del senyor Palau.

La "Lliga de Catalunya," ha enviat al senador senyor Maluquer, lo següent telégrama:

La Lliga de Catalunya ab lletrats adjunts reunits pera organisar un meeting contra l' projecte del Códich Civil, agraeixen profundament y acordan felicitar á vosté per sos valents y patriòtics discursos en lo Senat.—Lo president, Domenech.,

Lo Circul de la Unió Mercantil, ha elevat al senyor ministre d' Hisenda una exposició unintse á las protestas á que ha donat lloch lo projecte de lley modificant lo vigent impost del timbre del Estat. Dita corporació termina son ben fundat escrit suplicant al Ministre que 's serveixi retirar lo projecte de lley del timbre, presentat á las Corts per son antecessor, sustituhintlo per altre que no contingui los defectes enumerats en la present sollicitut y en qual confecció colaborin las Cambras de Comers espanyolas y 'ls Centros representants de las classes á las quals afecta mes directament l' impost, sense perjudici de la informació pública que 's rebi avans de sometrel á la aprobació de las Corts.

Lo *Fomento de la Producción Española* ha distribuït una circular als productors catalans encarregantlosli la importancia que revesteix la Exposició flotant espanyola organizada per lo comte de Vilana, y la conveniencia de concorrer á la mateixa.

Segons noticias, son molts los industrials d' aquesta ciutat que 's preparen pera concorrer ab sos productes á la Exposició Universal de París.

Ho celebrém y augurém á nostres industrials un éxit satisfactori.

Avuy á la tarde en lo Teatro Parreño, se posará en escena, á benefici del aficionat D. Patrici Serra, lo renombrat drama catalá en 3 actes y en vers original del eminent autor dramátich D. Frederich Soler, *Lo Contramestre*, finalisant la funció ab la comedia en 1 acte de D. Joseph Got Anguera, *Enredos*.

La bona elecció de las obras auguran una numerosa concurrencia á dit coliseo.

L' Institut de Foment del Travall Nacional ha elevat al senyor ministre d' Ultramar una exposició, que hem rebut impresa, en la qual demana que 's trasformin radicalment las bases del sistema económic vigent en las islas Filipinas; que 's fassi un aranzel en lo que las mercaderías estiguin agrupadas y classificadas de modo que serveixi pera el foment y desenrotlllo de nostre comers y de la producció d' aquellas islas, elevant los tipos de deute al nivell dels que regeixen actualment en la Península, y que sia també completament lliure de drets lo comers del arxipiélach filipí ab la metròpoli.

Lo passat divendres morí en aquesta ciutat, víctima de una llarga y penosa malaltia D. Joan Cirera y Coll, pare de nostre distinguit amich don Anton Cirera y Campdepadrós. (E. P. D.)

Fonda sensació ha causat la pèrdua de tan bon patrici, persona de rellevants qualitats y que havia exercit cárrechs de verdadera importancia en aquesta localitat.

Rebi nostre bon amich Sr. Cirera y familia, lo sentit pésam que, possehits del mes íntim dol li enviém desde las columnas d' aquest setmanari.

Com era de esperar, asistí una numerosa y distingida concurrencia lo passat diumenge á la nit al saló d' espectacles del Ateneo Sabadellés, ahont si celebraba la anunciada vetlla. da lírica-dramática dedicada á la memoria dels difunts socis de la subsecció 2.ª D. Joan Martí y D. Joan Sanllehy.

Formaban el programa lo magnífich drama de Frederich Soler *La Banda de Bastardía* en la que se hi van distingir de una manera notable las senyoras Cervera y Millanes y los senyors Saret y Figueras, los demás actors feren tot cuan pógueren pera sortirne de la millor manera posible, obtinguent en conjunt un bon desempeny y sent cridats tots junts al escenari al acabarse lo drama.

Seguidament varen ser colocats en una tumba en forma del sepulcre los retratos de los dos difunts socis, davant del quals se hi llegiren varias poesias, sent la primera, llegida per nostre estimat amich D. Manel Mutlló, que era son autor lo difunt D. Joan Martí y que va esser coronada ab una salva de aplausos. Las demás eran originals dels senyors Ribot, Capmany, Moix, Carreras, Peydro, Juanico y de algun altre que en aquest moment sentim no recordar, sent totas estrepitosament aplaudidas.

Per últim los alumnos y alumnas de la clase de música y coro general acompanyats per la orquesta Muixins y baix la batuta del Sr. Sendra cantaren ab molta afinació la salve de *El molinero de Subiza* que com de costum va esser aplaudida.

Lo distinguit escriptor y estimat amich nostre, don Eduart Toda, acaba de publicar una nova obra explicant sas impresions de viatge á Egipte. Aquest llibre vé á ser lo resultat de detinguts y curiosissims estudis realitzats en sas aprofitadas excursions.

Se titula *A través del Egipto* y va ilustrat son text ab numerosos grabats y reproduccions fotogràficas tretas directament del original y que permeten apreciar lo carácter dels paisatjes, monuments, tipos, etc., etc.

Lo cost total de la obra, luxosament impresa, es 25 pesetas.

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

Aquesta societat procedirá al pago del dividendo de beneficis de sis pessetas per acció, acordat en la Junta general celebrada lo día 17 dels corrents, en los días feyners compresos desde 'l 25 del actual Febrer al 9 del próxim Mars abdos inclossos, de 9 á 12 del matí.

Transcorregut dit plasso, quedarán tan sols destinats pera l' esmentat pago, los dimars no festius de cada setmana, de 10 á 12 del matí.

Los senyors accionistas que feren lo depòsit en Secretaría d' aquesta societat pera concórrer á la mentada Junta general, podrán passar á recullir sas accions en los días y horas consignats, mitjantsant la presentació del corresponent resguard.

Sabadell 19 de Febrer de 1889.—L' Administrador, *Pere Llonch y Font*.